

Dit is de nieuwsbrief van het project WEL in Ontwikkeling. Dit project sluit aan bij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en wil nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jeugdigen zich onvoldoende kunnen ontwikkelen.

In dit nummer vertelt een adviseur passend onderwijs van een samenwerkingsverband hoe ze in het persoonlijk contact met een kind en haar moeder ontdekte dat er een vraag achter de vraag schuilging. En een jeugdarts illustreert met een voorbeeld hoe mooi het kan uitpakken als je de handen ineenslaat en buiten de kaders durft te denken bij het zoeken naar een passend aanbod. Ook in deze nieuwsbrief een korte update van recente ontwikkelingen in het project. En nogmaals een overzicht van de activiteiten tot de zomer.

De projectpartners [Gedragswerk](#), [Ingrado](#) en [Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd](#) ontvangen graag suggesties en input voor deze nieuwsbrief. In steeds meer regio's is ontwikkeling. Laat van je horen en inspireer elkaar!

Veel leesplezier gewenst!

ZORG DAT JE OP TIJD BENT

In de regio Amsterdam is het de jeugdarts die de aanvragen voor een vrijstelling van de Leerplichtwet beoordeelt. Dominique Bosman, jeugdarts bij de GGD Amsterdam Amstelland, is een van hen. Haar stokpaardje is dat er veel winst te behalen is als er maar op tijd wordt ingegrepen. Ze is dan ook groot fan van de methode MAZL (meer aandacht voor ziekgemelde leerlingen), die scholen, jeugdartsen en leerplichtambtenaren ondersteunt bij een effectieve ziekteverzuimaanpak.

'MAZL zorgt ervoor dat alle professionals weten wat hen te doen staat vanaf het moment dat een leerling ziekgemeld wordt. Dat kan schooluitval en thuiszitten voorkomen. En kan misschien ook wel leiden tot minder beroep op een vrijstelling 5 onder a van de Leerplichtwet. Zeker, er zijn kinderen voor wie een vrijstelling evident is, voor wie naar school gaan echt niet mogelijk is. Maar ik denk dat er met creatief denken en samenwerking veel mogelijk is. Dat sprak me ook zo aan in het Werkatelier van WEL in Ontwikkeling dat ik bijwoonde. De enorme bereidheid met elkaar te zoeken naar creatieve oplossingen, naar wat er wél kan.'

Uit haar eigen praktijk heeft Dominique een voorbeeld van hoe mooi het kan uitpakken als je de handen ineenslaat en buiten de kaders durft te denken. 'Het ging om een meisje in groep 8 dat echt niet meer naar school wilde. Ze zat volledig in de knoop met zichzelf en de thuissituatie was

gecompliceerd. Ze kwam thuis te zitten. In het multidisciplinair overleg (MDO) met de leerling, moeder, de school, de leerplichtambtenaar en mijzelf als jeugdarts, spraken we allemaal de ambitie uit tot een oplossing te komen. Het doel was dat ze op een prettige manier haar basisschool kon afsluiten.'

Wees bereid te luisteren naar het kind. Dat doen we echt nog veel te weinig.

En die oplossing kwam er. Leerplicht gedoogde onder voorwaarden dat de leerling niet naar school ging, school stelde

de voorwaarde dat de leerling met een plan van aanpak zou komen waarmee ze werkte aan haar doel, Dominique gaf haar groen licht om eerst aan zichzelf te werken met hulp van een externe partij. Het meisje voelde zich gehoord en serieus genomen en heeft in haar eigen tempo en op haar eigen manier in samenwerking met school gewerkt aan haar doel.

Dominique: 'Elke zes weken kwamen we bij elkaar en bespraken we de ontwikkeling. Langzaam maar zeker ging het meisje weer naar school, stapje voor stapje. Uit eigen beweging, zij was in 'the lead'. Dat heeft zo goed uitgepakt dat ze vlak voor de zomervakantie weer fulltime naar school ging en meedeed aan de eindmusical. Geweldig! Dit is een voorbeeld van wat er kan als je bereid bent om buiten de bestaande kaders te kijken. En, minstens zo belangrijk, als je bereid bent te luisteren naar het kind. Dat doen we echt nog veel te weinig.'

'WE MOGEN DE KINDEREN NIET IN DE STEEK LATEN'

Samen met een leerrecht-consulent van het RBL Holland Rijnland heeft Samenwerkingsverband vo Leiden vijf leerlingen met een vrijstelling 5 onder a geselecteerd voor het project WEL in Ontwikkeling. Jolanda Lambers is adviseur passend onderwijs van het samenwerkingsverband. Zij realiseerde zich dat zij de leerlingen waar het in het project om gaat helemaal niet kent, dat ze geen contact heeft met de ouders. Een groot gemis, vond zij. Dus pakte ze de telefoon en belde met een van de moeders. Dat pakte positief uit.

'Gelukkig stond de moeder open voor een gesprek', vertelt Jolanda. 'Haar dochter heeft een vrijstelling na jaren waarin de basisschool er alles aan heeft gedaan om passend onderwijs te bieden. Maar als gevolg van reuma, autisme en enorme prikkelgevoeligheid, is dat niet gelukt. De vrijstelling kwam als een opluchting, vertelde moeder mij.'

'Vervolgens heeft de moeder zelf het onderwijs van haar dochter ter hand genomen, heel consciëntieus, volgens vaste schema's. Alles wat maar enigszins de interesse van haar dochter had, plaatste ze in een schema om de ontwikkeling maar gaande te houden. Een enorme klus.'

Inmiddels runt het meisje, dat nu 14 jaar is, een winkeltje op de begane grond van het ouderlijk huis. Ze koopt Playmobil in via Marktplaats, knapt dat op en verkoopt het weer. Dat gaat behoorlijk

goed. Moeder maakt zich echter zorgen. Hoe moet haar dochter later zelfstandig worden?

'Er bleek een vraag achter de vraag schuil te gaan'

Jolanda: 'Het meisje mist computervaardigheden om het bedrijfje verder te kunnen ontwikkelen. De vraag aan WIO was haar daarbij te helpen. Dat klinkt niet zo ingewikkeld, daar kunnen we iemand voor vinden. Tijdens het gesprek hoorde ik echter tussen neus en lippen door dat er ook sprake is van

computerangst. Dat is een probleem dat een heel andere benadering vraagt. Naar wie ga je dan op zoek? En wat moet het aanbod precies zijn? Er bleek dus een vraag achter de vraag schuil te gaan.'

Ondertussen deden zich omstandigheden voor die veel stress in het gezin tot gevolg hadden. De dochter kon hier niet goed mee omgaan en de vraag om computervaardigheden verdween naar de achtergrond. Jolanda: 'We bespraken haar liefde voor zingen en bedachten dat zangles haar zou kunnen helpen zich te ontspannen en te concentreren. Inmiddels is er een zangdocent gevonden die kennis heeft van autisme, een unieke combinatie. Ik hoorde van de moeder dat ze zelfs gaan proberen de zangles op locatie te laten plaatsvinden in plaats van thuis. Dat zou een geweldige stap zijn.'

Deze ervaring sterkt Jolanda Lambers in haar overtuiging dat kinderen niet in de steek gelaten mogen worden als ze een vrijstelling hebben. 'Het is zo naar dat niemand zich meer met hen bemoeit. Natuurlijk moeten we niet zomaar bij iedereen op bezoek gaan, maar we kunnen wel vragen of daar behoefte aan is. Samen met ouders kun je onderzoeken welke kleine concrete stappen gezet kunnen worden om een kind zich verder te laten ontwikkelen.'

WIO KORT

Hieronder een kort overzicht van recente activiteiten en ontwikkelingen binnen WEL in Ontwikkeling.

Ondersteuning

Er is veel belangstelling voor het ondersteuningsaanbod van WEL in Ontwikkeling. De eerste training 'Kom in gesprek over kansen op ontwikkeling' is volgeboekt. Ook voor andere sessies en workshops komen veel aanmeldingen binnen. Zie achterzijde voor een compact overzicht.

Eerste online-sessies

Op 6 en 12 december jl. vonden de eerste online bij- en meepraatsessies plaats over het uitgebreide WIO-ondersteuningsaanbod. Lazlo van Donkelaar ging in gesprek met ruim 20 vertegenwoordigers van samenwerkingsverbanden over het aanbod voor het komende jaar. Enkele deelnemers hadden inmiddels ervaring opgedaan met 'werkcateliers' en 'verkenkende activiteiten'. Voor anderen was dit vooral een eerste

aanzet tot het ontwikkelen van activiteiten in het kader van WIOg. Deelnemers beoordeelden deze eerste sessie als zinvol en informatief. De eerstvolgende ondersteuningsbijeenkomsten zijn:

- vrijdag 20 januari 9.00 - 10.00 uur
- vrijdag 3 februari 10.00 - 11.00 uur
- maandag 20 februari 9.30 - 10.30 uur

Noteer ook alvast het landelijk Werkcatelier (op locatie) op donderdag 6 april 2023.

Handig!

Voor de Handig!-sessies (1 uur online) kunnen betrokkenen onderwerpen en thema's aandragen die helpen om te leren en ontwikkelen. Handig!-sessies gaan over wat helpt om voor elkaar te krijgen wat nodig is. Stel alle vragen over het onderwerp aan een expert. De zo verzamelde kennis vormt een handreiking voor alle ouders, jeugdigen en professionals. Eerstvolgende sessies zijn:

- vrijdag 20 januari 10.30 - 11.30 uur
  - maandag 20 februari 11.00 - 12.00 uur
- Aanmelden: stuur een mail aan Lazlo van Donkelaar op Lazlo@densa.nl.

Onderwijsondersteuning Zieke Leerlingen (OZL)

WEL in Ontwikkeling heeft de verbinding gemaakt met OZL Delta (IJsselgroep). Er is veel overlap in doelgroep. Ook bij zieke leerlingen speelt vaak 'niet passen in het onderwijs' en ook hier komt maatwerk vaak niet of slechts deels van de grond. Complexe trajecten die OZL begeleidt, zijn besproken tijdens de presentatie die WIO verzorgde. Voor beide partijen smaakte dit naar meer. Het plan is om ook presentaties te houden en contacten te leggen in andere OZL-regio's. Zo kan het netwerk uitgebreid worden en ontstaan er meer mogelijkheden voor leerlingen bij wie het proces niet soepel loopt.

Werkcateliers

In een Werkcatelier draait het om 'anders kijken en anders zien' ofwel 'om het stretchen van de hoofden'. Want er kan vaak veel meer dan we denken als we de ruimte nemen om door te denken op ogenschijnlijk 'gekke ideeën'.

Vijf 'ruimtemakers' die helpen bij 'anders doen en denken':

- verander de omgeving;
- mobiliseer andere mensen;
- vraag je af of je een andere activiteit kan doen;
- vraag je af of met welke gedachte(n) je hier zit: of je misschien ook anders kunt denken;

- vraag je af of of je iets kunt doen met de factor 'tijd'.

In de gemeente Borger-Odoorn namen vertegenwoordigers van drie samenwerkingsverbanden, gemeente, zorginstellingen, ggd en leerplicht deel aan het werkcatelier. Er ontstonden veel ideeën naar aanleiding van een casus. Opvallend was de neiging, om de 'ruimtemaker tijd' het minst te gebruiken. 'Om tafel en snel aanpakken', lijkt het devies. Terwijl iedereen weet dat contact maken en onderhouden tijd kost. Uit alle ideeën kozen de deelnemers er één die

hen aansprak. Daar gingen ze mee aan de slag waarbij de volgende regels golden:

- trechter niet te snel;
- kies op je gevoel;
- kies individueel – laat je niet beïnvloeden;
- check het idee: check of je hetzelfde beeld hebt als de ander.

Deze werkwijze leverde veel verschillende oplossingsrichtingen op. Het vervolg op een Werkcatelier is een Bouwplaats waarin experts samen met ouders en kind oplossingsrichtingen zullen concretiseren.

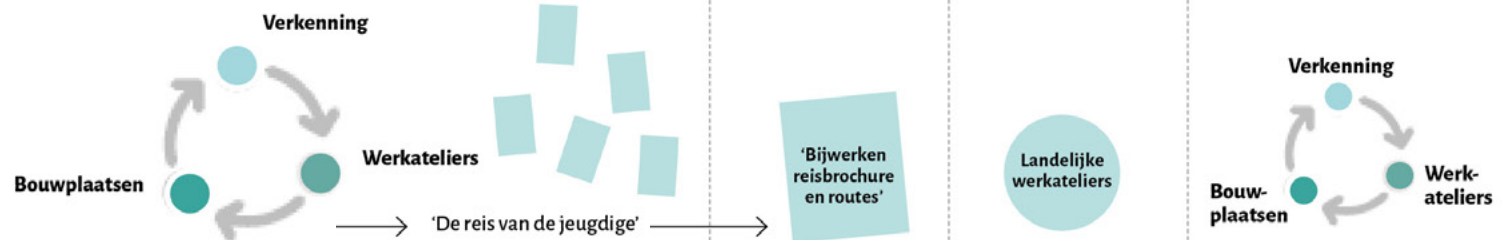

Wat doen we WEL in Ontwikkeling 2023

“Het begint altijd met een kind, jongere, ouders...”

Samen op weg naar hoe het WEL kan

- Verkenning: (onze opdracht is...)**
  - 'De juiste partners aan tafel'
  - 'Wat is onze uitdaging?'
- Werkateliers: (ruimte maken)**
  - Werkateliers
- Bouwplaatsen: (reizen met 5 jeugdigen)**
  - MDO of zo
  - 'Op Oplossingen Gericht Overleg' (OOGO)

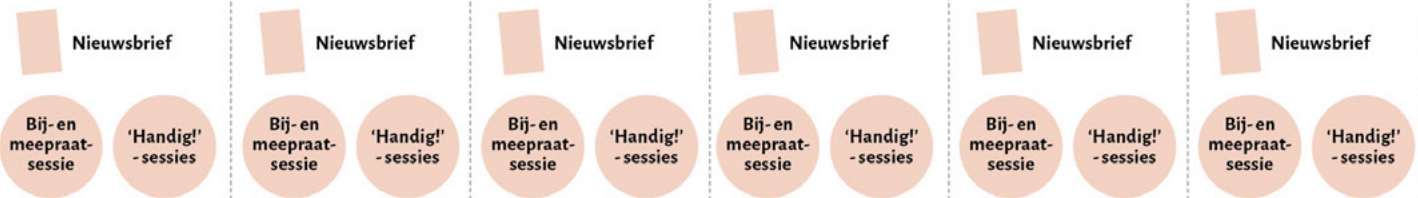
Gidsen en excursies

- Workshop 'De reis van ...'
- Training 'Kom in gesprek'
- Waarderende Workshop
- Van Voorbeelden naar Voorzet
- Waarderende interviews

Even bij- en meepraten

- Nieuwsbrief: - 1 per 3 weken
- Bij- en meepraatsessie: - online, 1 uur
- 'Handig!' - sessies - online, 1 uur

jan   feb   mrt   apr   mei   jun

2023